

TELEGRAFUL ROMÂNULUI.

Telegrafulu este de două ori pe săptămână: Duminică și Joi. — Prenumerarea se face în Săbiu la expeditorul foiei pe afară la c. r. poște cu bani gaț prin scrisori francate, adresate către expeditorul. Prețului prenumerării pentru Săbiu este pe anu 7 fl. v. a. ear pe o jumătate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 93. ANULU XX.

Săbiu, in 19 Novembre (1 Dec.) 1872.

tru celelalte părți ale Transilvaniei pentru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. iera pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și țieri străine pe anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se plătesc pentru întâia oră cu 7 cr. sirulu, pentru a două oră cu 5 1/2 cr. și pentru a trei-a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Diet'a Ungarici.

In ședința din 23 Novembre a casei deputatilor se autentica mai întâi protocolul ședinței precedente. — După aceste luă Korizmics cuventulu pentru de a-si motivă proiectulu seu de resoluțiune. Vorbitorulu declara ca va vorbi după posibilitate obiectiv.

Cuvintele vorbite a une-ori in parlamentulu ungurescu, cari mei bine aru fi fostu deca nu s'aru fi vorbitu, suntu a se aserie in lini'a prima caracterului aprigu a națiunei unguresci. Acestu reu se pôte delatură numai prin promovarea, radicarea, și imprasciarea culturai generale.

A două causa a pasiunilor nedumerivere jace in aceea, ca regulamentul nu e destul de precisu. Acestu reu se pôte delatură in graba. Regulamentul casei nu ofere midilôce destule pentru de a reesi cu aceea, ce voiesce majoritatea casei deputatilor.

Vorbitorulu a compatimitu de multe ori dejă modulu, in care a pasitu opozițiunea in cas'a deputatilor; elu spera in sa și in privința acest'a trebile voru luă o pornire spre mai bine și ca binele patriei va fi singurul scopu alu nesușintelor a tuturor partitelor. Korizmics declara mai departe ca nu considera de problem'a sea a enumeră toate defectele regulamentului casei; acest'a va fi tocmai problem'a comisiunei alegânde, adeca aflarea acestora defecte și asternerea de propuneri pentru delaturarea lor. Vorbitorulu voiesce a aminti numai despre unu reu principalu. Paragrafi 165 și 128 a regulamentului ofere unu manuaru spre aceea ca deputatii potu luă cuventulu după placu, provocandu-se simplu la impregiurarea ca voiescu a vorbi la regulamentul afacerilor. Prin acest'a vorbire fără sfersitu se potu impedecă in se și cele mai salutare mesuri etc. Korizmics vorbi in fine despre pozițiunea partitelor fatia un'a cu alt'a și observă ca patri'a pôte numai perde prin frecările intre partite. La acest'a se cugete opozițiunea, căci numerulu acelor'a este legiune, cari comptéza cu bucuria la aceste frecări. In fine se rôga de casa a amite propunerea sea la pertractare meritôria și a pune acest'a pertractare pe ședința de Luni. (Aplause viue la drépt'a).

La întrebarea șefului voléza aprôpe tota cas'a pentru amiterea propunerei la pertractare meritôria.

Luă apoi E. Simonyi cuventulu pentru de a-si motivă proiectulu de resoluțiune. Acest'a tientesce, pentru de a delatură odata suspiciunările, cari resaru in publicu și in press'a din intru și afara pe fia-care di contra regimului prin o cercetare scurta. Vorbitorulu accentuă ca foarte multe treburi a regimului, concessiuni etc., s'au incheiatu într'unu modu care nu e nici decătu aptu de a confirmă increderea comuna și publica. Vorbitorulu trece apoi la drumulu ferat de Ostu; șefulu provôca a se țienea de obiectu; in fine după multe alte vorbite spera vorbitorulu totu binele și recomanda primirea propunerei sele.

Punendu-se la votu se respinge amiterea la pertractare meritôria a propunerei lui Simonyi cu 157 voturi, contra 46. — După une-altele vine la desbatere convențiunea postale cu Montenegro, care după o pertractare scurta se și primesce; cu ce ședința se incheia.

Ședința din 25 Noemyre a casei deputatilor o deschide șefulu Bittó la 10 ore. Toti ministri erau de facia, cas'a și galeriile erau indeseite.

Ad. Lazăr interpeléza pe ministrulu de interne ca are de cugetu a regulă politi'a campestra in Transilvani'a?

E. Matolay îndrepta către ministrulu de comunicatiune o interpelatiune in afacerea drumului de feru Nord-Ostu. — Comisiunea de 15 ascerne raportulu seu despre proiectele de lege pre-

sintate mai una-di de ministru-șefulu, privitôre la cestiunea de șarare. Se tramitu sectionilor. — Ant. Molnar presinta din partea comisiunei petitiunarie raportulu acestei'a despre petitiunile continute in a 6-a seria. — Se va pune la ordinea zilei.

După primirea in a trei'a cetire a convențiunei postale cu Montenegro, aru fi sa se încépa desbaterea despre proiectulu de resoluțiune a lui Korizmics. P. Hoffman a fostu prenotatu că vorbitorulu primu, in se nu eră presinte și de aceea luă cuventulu.

K. Tisza. Elu declara ca nu va reflectă la cuventarea motivatôre a deputatului Korizmics, de ôre-ce are de cugetu a midilôci din parte-si, că iritatiunea din tempulu din urma sa se asiedie și că legislativ'a sa-si pôte continuă lucrările sele ordinare. Acest'a otarire nu o a potutu vorbitorulu luă decătu cu ebnegare de sine, de ôre-ce Korizmics a criticatu in vorbirea sea și țienut'a generale a opozițiunei, ceea ce cu securitate nu e admissiveru, deca cine-va voiesce a promovă reconciliatiunea. Vorbitorulu trece apoi la propunerea lui Korizmics și declara in fine ca se invoiesce cu esmiterea unei comisiuni pentru revisiunea regulamentului afacerilor, căci regulamentul are intru adeveru mai multe defecte; propunerea lui Korizmics nu o pôte in se primu din două cause, adeca din causa ca propunerea are și o parte personale și ca propune și modificarea art. de lege 4: 1848. După parerea lui aru fi mai bine a repasi dela acest'a cestiune și a sterge cu totulu passulu respectivu din propunerea lui Korizmics. — După multe alte dice vorbitorulu: esperientia a documentatu ca regulamentul afacerilor are in fapta defecte și asiă ascerne propunerea că sa se esmita o comisiune, care sa presinte casei o parere despre revisiunea regulamentului. Deca majoritatea n'are in fapta altu scopu, decătu numai ameliorarea regulamentului, atunci ajunge acest'a propunere. In fine provôca vorbitorulu pe consocii sei la moderatiune și ingaduintia. De cum-va țienut'a acest'a nu va află apretierea din partea majorității, atunci opozițiunea va află destule ocațiuni a alungă gloriosu atacurile contra libertății de vorbire (Aplause viue la steng'a).

P. Hoffman se declara gaț'a sub presiunea lui K. Tisza a repasi dela cuventu, deca acest'a ovoru face și cei'a-lalii vorbitori prenotati.

I. Györfly e din parte-si gaț'a a recede dela cuventu, deca Korizmics va retrage partea personale cătu și partea privitôre la art. de lege 4: 1848 din propunerea sea. (Miscare generale, Strigate: „sa se suspenda ședința pe 5 minute“!) Deputatii se radica de pre seaune, in paus'a, ce urmă, se conferéza cu zela; ministrii se retragu cu Korizmics.) După o pauza de unu patrariu de ora se redeschide ședința.

L. Csernatony rôga cas'a a uită cele produse de elu in 18 c., care au causatu nemulțiamire justa. (Aplause)

Ministru-șefulu și esprima după aceste compatimirea asupra celorlalte in 18 c. și rôga cas'a a lasă afara motivarea din propunerea lui Korizmics. (Consentimentu și aplausu generalu,

L. Korizmics se radica deci si-si modifica propunerea in intielesulu observațiunei lui Tisza, care apoi după o scurta desbatere se și primesce.

„Eshalatiuni miasmatiche din balt'a cea neagra a ortod-ochs-iei ultramontane.“

Motto: Cuiu cu cuiu, de-si nu togm'a pre togm'a.

Sub acest'u titlu caracteristion, carele cu totu cuventulu arata ca au esitu din o adeverata balta plina de mocirl'a cea neagra a urei și invidiei palide și infuse de veninu se publică in ultr'a-montan'a

fôia din Pest'a, in „Federatiunea“ nr. 109—709 unu feliu de respunsu seu galimatia, la articolulu meu din Teleg. Rom. nr. 86 intitulatu: „Ore ce sa fia?“, in care articulu mi permisesemu, si eu că totu omulu, a spune unele adeveruri in forma de întrebări modeste, nesciundu nimic'a de dreptulu de censura și de poruncela, ce si-lu arôga „Federatiunea“, respective „Cat. cens.“, principalulu între cei — sa vorbescu și eu in limbajulu lui Cato modernu? — — capiati dela aceea-si fôia, asupra scrierilor române și asupra scrierilor preste totu, și neaducendu-mi aminte, bietu de mine, ca adeverulu de multe ori ti sparge capulu, bă nici de aceea ca astadi in véculu celu luminatu, cum lu numesce ins'a-si, nu ortodocs'a, dara ermafroditic'a fôia din Pest'a, ne-amu fi aflându inca totu sub ghiarale unatiei ultramontane, țienendu-ne incatusiati și ferrecati cu scalusiu in gura sub censur'a cea iesuitica de odinôra noi cei numiti cu predilectiune de „fratii“ nostri cu „pomposulu“ nume de schismatici. Unu respunsu decătu care mai nespaltu și mai gretiosu nu credu sa fi potutu iesi vr'odata chiaru și din oficiu'a cea iesuitica a „Federatiunei“ din Pest'a. Sa se ascunda tôte imbalaturile prea iscusitulu ermafroditu' dela acea fôia vomate asupra Brasovenilor, pe lângă delicatetiile de acum. Aici nu mai cunôscu nici unu cumpetu, a ajunsu la culmea deliriului, la adeverata turbare, încătu numai de legatu e bonu și de tramisu la... autorulu modelu de fraseologia, care inca cutéza a se subscrie: „Cat. Cen.“ — luându numele acelu mare și classicu barbatu in desiertu; cutéza a-si numeră diuarulu între foile periodice, a căroru devisa este lumin'a! Rusine! de trei ori rusine!

Totu credeamu ca prezentele cele frumoșe ce le primu dela Brasoveni pentru debutarea sea asupra-le in espressiunile cele mai estetice din anulu trecut, lu voru fi mai intiepletitu, dara se vede ca ne insielarâmu, căci totu acelu remâne, nu se schimbă intru nimic'a. Ori locm'a acele presente a le Brasovenilor lu catranira și mai tare? Ori dora s'a aflatu cum-va atinsu mai de aprôpe prin amentirea in întrebările mele de profesorulu de literatur'a româna la universitatea din Pest'a, care cum se dice e chiaru autorulu acelei blasfemii din fôia din Pest'a? I s'a vatematu cum-va susceptibilitatea, evgeni'a literaria, laudata une-ori și prin diuariele române din Ungari'a? Pôte ca tôte impreuna voru fi contribuitu la acest'a inversiunare aiurata a respectivulu autoru, dara mai pre susu de tôte ermafroditismulu, ultramontanismulu și iesuitismulu celu papistico-infalibile. Au dora au scotitu dlu „Cat. Cen.“ ca lumea astadi sa mai sparia de fantome seu de ex-halatiuni, cum le numesce, miasmatiche și greu mirositôre? S'a trecut! ele se țienu de evulu mediu, și toti căti mai viséza de atari mucedituri se numera cu dreptu cuventu între cei scrintiti... Afla dara, o data pentru totu-déun'a, ca astadi nu mai insielati lumea cu terțipuri seu tartuferii, nu mai spariți nici dt'a pre nimeni cu eshalatiunile d-tale, macaru de a-i sberă nu odata, cum faci in fetulu celu frumosu, prin care te distingî, că de o mia de ori in glasulu celu iubitu, pre care cu atât'a placere și predilectiune lu imitezi după modelulu din menageri'a d-tale din nr. 109—709 alu „Federatiunei.“

Si pentru că sa cunôscu onorati ceteri mocirl'a cea miasmatica și infectata de veninu a ermafroditiciei „Federatiuni“ voiu reproduce aci unele din espressiunile cele estetice ale lui „Cat. Cen.“

Mai întâi sa amintescu de titulu celu minunatu celu pórta in frunte acelu galimatiasu plinu de aigruri și scrintituri, in care ortodocsismulu, de-si adeveratulu scutu alo nationalității române, se batjocoresce de „ortod-ochs-ia“ de către „Cat. Cen.“ — Ôre ce aru dice acelu prea invetiatu domnu, deca ne-amu incumetă și noi cesti ortodocsi ai batjocori

„S. unatia“, nu cu unu nume de batjocura, dara cu unu mai asiá séu mai analogu naturei ei, purcedendu dela impregiurarea ca unati'a nu e nici orientale nici papistica, ci unu ce de mijlocu între amendoue. Óre ce aru dice iscusitul „Cat. Cen.“ cându ne-amu demite la asemenári in stilulu seu si amu aminti de aceea ce nu e nici calu nici asinu (magariu)? Séu déca amu dice si numai stát'a ca adeca unati'a e numai cód'a papismului? Dara departe de mine astu-feliu de blasfemia!

Dupa aceste sa mai amintescu urmatórele cuvinte din lexiconulu fraseologicu alu pré eruditulu barbatu „Cat. Cen.“ precum: „aiuritura“, „creeri scrintiti“, „haluccinatiuni si descreeraturi“, „capiat'a óia bársana, in deliriulu seu de superescitat'a ortodochsia, apucata de vertegiuri si de colice de galbéza, jóca, tropotesce, rót'a, róta sbierându etc.“ „i-a“, „nebungia“, „piramidale magaria“, „deliriu de ortodochs-ia“ s. a.

A-ti auditu ortodocsiloru! Auditu Brasioveniloru si cu deosebire Brasioveniloru, cum ve mai sciu batjocóri acei iesuiti, cároru voi le faceti scoli si le radicati sate intregi etc.?

Hei, hei, dle „Cat. Cen.“ ce bine sefi a-ti bate jocu de biat'a óia bársana, dara ce bine ti place dale si la toti ai dvóstre lán'a si laptele bieteii oi batjocorite cu terminulu „ortodochs-ia.“

Nu e asiá? ca a-ti avutu adese-ori ocaziune a ve indulci de capiat'a óia bársana, séu si bucurscéna, care inca ve aduce multi galbiori in punga? Nu sciu diu ce vei fi luat de la oile d-tale, dara pre biat'a óia bársana o ai tunsu si mulsu de multe ori pána acum sub preteste si titule varie, dara cu deosebire sub cele de martiriu nationalu, pre cându martiriulu érá o mascarada jucata de minune.

Aceste suntu totulu ce se reducu la mine, cum se vede nimic'a esentialu, nimic'a la objectu, ci numai injuraturi ordinare, batjocuri si improscaturi aiurite de ale préiscusitul „Cat. Cen.“; cáci dice dsea ca cu unu scrintitu si neimputabile cá mine nu si face de lucru, si asiá tóte cele-lalte galimatiasuri ale domniei sele le indrépta la adres'a dlui Redactoru si la a celoru dela „Tel. Rom.“ cá cátra nisce imputabili. Numai eu socotescu, ca dlu „Cat. Cen.“ cá unu omu cu mintea intréga si nescrintitu, cum se tiene aru fi trebuitu sa documenteze aceea ce afirma despre mine, sa fia intratu in meritulu lucrului si cu argumente tari si sanetóse dupa re-

gulele logice si a ómeniloru de omenia sa fia vedutu scrintiturile mele inaintea opiniei publice la care apeléza. Nefacendu acést'a, bá injurându cá unu furibundu s'aru vedé ca densulu patimesce de bót'a scrintituri; iéra mie mi impune datori'a a-i aratá si documentá eu insumi, cu permissiunea onor. lectori, aiuriturele etc. domniei sele.

Intrebarea mea cea dintáiu din „Tel. Rom.“ nr. amintitu mai susu a fostu:

„Óre ce sa fia dle redactoru, ca pre cându se aseaptá din partea nationalitátiloru precumpanitorie ale Ardélului, cá universitatea cea de curendu infiintata in Clusiu, sa fia paritetica, a tuturoru popóreloru din tíera, avendu magarii dejá un'a a loru propria in Pest'a, pre atunci cea universitate este iérasu numai eschisivu a dloru magarii?“

Va dice cine-va ca acést'a intrebare nu este la locul seu? Ce i s'a vatematu prin intrebarea acést'a dlui „Cat. Cen.“? De siguru s'a temutu ca voiescu a-lu scóte din rolulu seu, in care se laudá totu densulu mai cându pre aici, prin Brasiovo, ca densulu si passivistii dlui Baritiu etc. suntu posi de guvernul sa combata pentru cá sa se arate nationalisti. Séu apoi ca a patitu cá acelu domnu ce fusese óre-cándu celariu (chelner) si intr'o zapacéla de somnu la strigarea unui óspe tresari elu respundiendu: „poruncesce mari'a t'a!“; — si fára de a fi bagatu de séma si tradéza sentimintele cele adeverate.

Ce románu va fi acél'a, carele sa nu fia doritu a avé si noi románii parte cá cetatieni egalu indreptatiti la infiintat'a universitate si nu numai cá óspeti? si este o crima, déca cine-va si descopere unu atare simtiementu? este mai departe o vatemare a unatiei déca cine-va pretinde cá la o universitate in tíera sa fia respectata si limb'a romána? Ce este identicu între preferinti'a limbei magiare la universitatea din Clusiu si între unati'a unei párti a romániloru cu Pap'a?

A dóu'a intrebare este urmatórea:

„Óre ce sa fia ca si la acést'a universitate, cá si la cea din Pest'a, se denumi profesoru pentru limb'a si literatur'a romána iérasu unu románu gr. cat. si inca unu doctoru in teologia, lasandu-se cei ortodocsi de-si barbati de specialitate. la o parte?“

N'avemu noi cei ortodocsi dreptulu de a pretinde sa avemu si noi unu barbatu la o universi-

tate, si a pretinde acést'a nu dela uniti, cari insisi nu au, haru domnului! nici o putere asupr'a nóstra, ci dela regimulu tíerei, dela státu, in a cáru vis-tieria si vérsa si ortodocsi pungile? Románii nu'su numai uniti, dle Cat. Cen., ci si ortodocsi si inca in cea mai precumpanitoria parte. Pre lánge acést'a se scie, ca la acestu postu competira barbati ortodocsi ce-va mai de specialitate decâtu celu gr. cat. denumitu de regimu, in contr'a cárui personalmente nu amu nimic'a. Cându ceremu drepturi egali din punctu de vedere nationalu, ne provocámu parremise la sángele si averea nóstra ce le dámu statului; óre sa nu avemu noi costi ortodocsi acela-si dreptu din punctu de vedere confessiunálu? Nu dámu noi cei ortodocsi si sánge si avere statului mai multa decâtu cei uniti? Ce unu'a e dreptu, pentru ce sa nu fia si celui-laltu asemenea? Ne aflámu noi si astadi in tempulu incusitiuniloru iesuitice de trista memoria, incátu celoru ortodocsi sa nu le fia iertatu a pretinde deplina egale indreptatire in cele confessiunale, fára scirea si invoirea clarissimulu dela „Federatiunea“ din Pest'a?

A trei'a intrebare a mea suna:

„Óre ce sa fia ca ampioiati románi ortodocsi, cei mai insemnati, de unu tempu incóce, cá si dupa o sistema, se scotu din oficiile lor, se pensiunéza séu se demissionéza, pána si unu secretariu de státu Ioanovicu! — pre cându altii, in specie fratii uniti, se inaintéza si remuneréza?“

Nu contine adevéru celu mai puru in sine si acést'a intrebare: ca ampioiati cei ortodocsi se pensiunara si demissionara cu cárdulu, pre cându ai d-vóstre, cároru ve place dealtmintea a ve dice ca sunteti cei mai nationali, ba chiaru si opusetiunali regimulu — stau mari si tari in posturile lor, ba unii din ei, si acesti'a chiaru cu conduita nationala nu prea cosiera, inca se si remuneréza? Ce se potrivece dle „Cat. Cen.“, si toti ai d-vóstre, dara acestu lucru mi vine nitielu cam suspectu, ba cu permissiunea d-vóstre mi vine a si cam dubitá despre adevératulu nationalismu alu d-vóstre fatia cu atari si atátea aparitiuni! mai cu séma vediendu ca aci nu te pré intreai d-t'a cá unu loptaciu pentru adevéru si nationalitate cum ne spun — nu te intreai, dícu, a le combata, dupa cum esti dedatu a combata totu-déun'a pre cei ortodocsi pentru atari aparitiuni de-si in directiune contraria. Unde s'a

FOISIÓRA.

Impartásimu cu placere la acestu locu cuvántarea dlui prof. gimnasiale din Brasiovo Ioanu Popé'a rostita Dumineca in 5 Novembre; ea contine invetiaturi reali-practice pentru poporulu nostru. De aru aflá dlu prof. multi imitatori si urmatóri!

Desteptati-ve si priveghiatu,

1 Petr. 5 8.

Adunati-ve averi, cari nici rugin'a nu le strica, lotrii nu le sapa nici le fura.

Mat. 6. 20.

„Glasulu tempului striga in ainte, totu in ainte, vai de acél'a care sta pre locu si nu pricepe acestu glasu alu tempului.“

Mintea nóstra sanetósa.

Ori-cátu de deosebite suntu dorintiele ómeniloru, precum si lucrurile, cari le dorescu, spre care nesuescu ei si-si incórdá tóte puterile spre a le ajunge; intr'unu punctu inse totu se unescu tóte dorintiele ómeniloru, in dorinti'a deobste tuturoru: de a se fericí. Dupa fericire umbra toti, tineri si betráni, seraci si bogati, omulu nebagatu in séma si omulu in ranguri si domnie. Toti voru sa se fericéscu, sa duca o viétia fericita, ténita. Dorinti'a de a se fericí prin urmare se afla la toti ómenii, e sadita de Ddieu in inim'a fia-cáru omu intr'unu chipu neperitoriu, asiá incátu ca nici odata nu se sterge din sufletulu lui.

O alta intrebare in sa e, déca toti ómenii au o cunoscentia adevératá despre fericire si despre midilócele fericirei, déca aceea ce dorescu ei, implinindu-se, i-arú poté face intr'adeveru fericiti, si de suntu ei toti in stare sa afle midilócele de lipsa, prin cari sa póta ajunge la fericire. In privinti'a acést'a trebuie sa marturisimu, ca suntu multi, fórté multi ómeni, cari inca n'au ajunsu acolo, cá sa scie, ce dorescu, ca nu-si cunoscú scopurile adevérate ale viétiei lor; pre de alta parte nu e mai putienu adevératu, ca suntu multi ómeni, cari cunoscú scopurile viétiei lor, care i-arú poté face sa duca o

viétia fericita dara ei nu cunoscú midilócele de lipsa pentru de a ajunge la scopurile fericirei lor, suntu orbi in alegerea midilóceloru, cari i-arú poté scóte la portulu fericirei lor. Si in sferistu, suntu altii, fratiloru! cari cunoscú si scopurile si midilócele fericirei lor, dara n'au vointia, suntu nepasatori, dau díleloru rendu, astépta sa vina fericirea d'a gat'a fára nici o ostenéla, fára nici o truda a lor, astépta sa se faca vre-o minune cu ei, credu, ca dóra-dóra, voru dá si ei preste vre-unu norocu orbu! In zadaru vedu ei fericirea ce domnesce in cas'a vecinulu seu, unu tata de familia intieleptu, cu fric'a Dnului, cu judecata sanetósa, cu avere, cu tóte cele de lipsa; in zadaru vedu ei pre fia-care din fiii acelei bunecuventate familii norociti, ómeni cinstiti si cu minte, cu avere, cu nome bunu in societatea ómeniloru; acestea tóte le vedu ei, ei inca aru vol sa fia astfelu, parinti fericiti in launtrulu familiei lor, iubiti si pretiuiti de copiii lor, iubiti si pretiuiti de toti, cáti-i cunoscú; dara in zadaru, ei suntu nefericiti, si inca cu atát'a mai nefericiti, cu cátu vedu pre altii mai fericiti decâtu ei. Avere, numele lor bunu, in scurta fericirea lor, fratiloru si veciniloru lor, cinstea lor, vadi'a lor suntu pentru ei totu atáti'a spini, cari le intiapa neintreruptu consciinti'a lor, si i face nefericiti. Acést'a este trist'a icóna a ómeniloru, cari nu-si cunoscú scopurile adevérate séu midilócele adevérate ale fericirei lor; este icón'a trista a acelor'a in sferistu; carii, cunoscendu si scopurile si midilócele binelui lor, suntu trandavi in umbletele lor dupa fericire, nepasatori de sine, de familie lor, de copiii, nepotii si stranepotii lor.

Ce nefericita este, fratiloru, o familia, ce nefericiti suntu nisce ómeni sermani parasi, cari nu pricepu si nu suntu in stare sa faca nimic'a din cele ce le suntu de lipsa pentru binele lor sufletescu si trupescu, si carii in tóte intemplárele, unde s'aru cere minte, judecata, intielepciune, patiania, vinu in primejdia de a cautá sfatu si ajutoriu la ómeni sireti, siarlatani, ómeni fára sufletu, carii suntu in stare sa succéscu si sa intortochéze ori-ce adevéru dupa placulu si folosulu lor, si tóte acestea se intempla

din ce pricina alt'a, decâtu din aceea, fiindu ca ei nu-si sciu dá nici unu sfatu in necasurile lor, si nu-si potú ajutá cu puterile lor. Dvóstra ve-ti fi sciindu pré bine, cáti s'au nefericitu in astfelu de intemplári, cáti si-au perdutu averea lor intréga si prin acést'a temeli'a fericirei si viitorulu lor. Totu asiá ve-ti fi sciindu pré bine din patiania d-vóstra, ca celu slabu aterna dela celu tare, celu seracu dela celu bogatu, celu prostu dela celu siretu, — tóte acestea le ve-ti fi sciindu ba inca afara de aceste veti fi sciindu si aceea, ce feliu de ajutoriu póte asteptá acél'a, care nu-si scie ajutá, dela acei'a, carii n'au lipsa de nici unu ajutoriu, si carii nici nu cunoscú, nici nu simtu lipsele si suferintiele ómeniloru sermani. — Dvóstra sciti fórté bine din patianiele si intemplárele triste, cari s'au petrecutu intr'unu síru de ani indelungati si se petrecu inca in tóte dílele inaintea ochiloru fia-cáru omu cugetatoriu, ce trista este sórtéa atátoru fiintie nenorocite, atátoru familii din acést'a comuna, carii traiescu in cea mai mare lipsa, in cea mai inspaimantatória saracia si ticalosia, nefiindu ajutati si indreptati de nimenea, parasi de toti, lasati préda desnadajduirei si peirei celei mai infioratóre! . .

Nu suntu fratiloru vorbele díse nice zugraviri gresite ale unui sufletu reutaciosu, séu ale unui omu, carele numai in treacatu si-a cáscigatu nisce cunoscentie slabe, intunecate despre viétia poporulu nostru din Brasiovo; nu, nici decum, cuvintele amintite suntu nisce adevérori spuse pré temeliu cunoscentieloru, ce ni le-amu cástigatu cu totii despre starea inspaimantatóre a unei párti insemnate a poporulu nostru din acestu suberbú, inspaimantatóre din tóte privintiele, din punctele de vedere ale slabeloru lor puteri sufletesci, din punctele de vedere ale viétiei lor nevirtuóse, nemorale, si din punctele de vedere ale stárei lor materiale séu averei lor. Descrierile infacisiate suntu in sferistu nisce adevérori isvorite din o anima semtiétóre care plánge si sángera la vederea atátoru miserii, si arde de dorinti'a de a vedé pre atáti frati ai nostrii adusi intr'o stare mai buna sufletéscu, trupéscu si materiala. Dara nu e acést'a numai dorinti'a mea sin-

vediu că unu regim sa remuneze pre aceia cari
ii facu opusetiuni? (Va urmă.)

Din tier'a Bârsei, in Novembre 1872.

✠.

Cinco-mare in 26 Octobře 1872.

Nu tienemu de putienu interesu a aduce la
cunosciatia on. publicu cetitoriu si acea impregio-
rare, ca pâna mai deunadile pre bas'a legii de
timbru din anulu 1850 publicata cu patent'a imp.
din 9 Febr. si 2 Augustu bulet. imp. nr. 50. Ta-
rifu postu 44 lit. „o“ si pre bas'a ordinatiunei minis-
teriale din 31 Octomvre 1857 bulet. imp. nr. 216
hârthiele si decisiunile forurilor bisericesci au fostu
legalmente scutite de tacs'a timbrala, asiâ dicendu
inca sub domnirea absolutismului lui Bach, pre care
si astadi lu hulescu unii neincetatu. —

Dupa introducerea constitutionalismului in pa-
tri'a noastră vedemu ca legislativ'a patriei si-au in-
cordatu atentiunea sea si asupr'a legii de timbru
compusa pre tempulu absolutismului, pre carea o au
sanctionatu cu toate accidentele ei prin art. de lege
XXIII ex 1868. XVI ex 1869 LVIII ex 1870 LXIII
ex 1871, cu unele modificatiuni intre care se co-
prinde in § 19 alu art. de lege XXIII ex 1868 si
aceea, ca pre venitoriu alatu esibilitate catu si
otarririle in cause divortiali suntu neconditio-
nate supuse tacsii de timbru. —

Prin acesta lege este asiâ dara principialmente
din partea legislativei stabilita timbrarea, seu tac-
sarea esibilitelor si deliberatoru forurilor biseri-
cesci, fara ca sa se dica ca dupa care tarifa postu
din legea vigente, are a se scote tacs'a de timbru. —

Incâtu cunoscemu noi legea de timbru vigente,
in privintia tacsării sentimentelor judecatoresci intre
care dupa tienerea art. de lege 23 din 1868 se
coprindu si deliberatele forurilor bisericesci, aflamu
in T. P. 92. tacsarea dupa pretiulu objectului cu
50 cr.; 1 fl. 25 cr.; si unde objectulu este
nepretiuiveru, acolo la sentimentele judiloru
de pace tacs'a este ficsata cu 2 fl. 50 cr.

Dupa T. P. 103 se afla tacs'a sentimentelor ju-
decatoresci ficsata dupa objectu seu substractulu
procesului cu 1 fl.; 1 fl. 25 cr.; 2 fl. 50 cr.; 5 fl.
si cu 12 fl. v. a. —

Tacs'a cu 12 fl. se cere conf. T. P. 103 lit.
D. etc. dela acelea sentimente judecatoresci a caroru

gura, ei suntu de credintia, ca dvostra cu totii sem-
titi foculu, ce arde in anim'a dvostre si ve face
sa pretiuiti si sa impliniti o datoria dintre cele mai
de capetenia, de a saru cu totii in ajutoriulu fra-
tiloru nostrii de o credintia si de unu sânge cu noi. . .

Fratiloru! D'a fostu cându-va de lipsa, sa ne
ingrigimu unulu pentru altulu, sa portamu sarcinele
unulu altui'a, sa traimu in unire si infratire, sa ne
imbratisiamu cu imbratisiare fratiésca in toate intre-
prinderile vietiei noastre individuale, familiare, co-
munale si nationale, cu privire la toate lipsele si
trebuintiele noastre; — de a fostu vre-odata asiâ
ce-va de lipsa, astadi o astu-feliu de vietia trebuie
sa ne fia de pretiu indoitu, trebuie sa fia o lege
pentru ori-ce românu bene-sentitoriu.

Nici odata că in tempulu de fatia n'amu fostu
amentintiati noi români in deobsce si in deosebi ro-
mânii Brasioveni, in asiâ mesura, a ne perde temeli'a
viitoriului si vietiei noastre, si acesta din acelu cu-
ventu, fiindu ca nici odata nu s'au facutu inaintări
asiâ uriasie in toate ramurile de traiu si mai vertosu
in ramulu economiei. Lumea straina umbla, abate,
cercetéza toate mijlocele de traiu, totu feliulu de
specule, si noi stamu pre locu. Strainii se sbatu,
si framenta capetele, pentru că sa-si asigure vii-
toriulu loru, viitoriulu copiiloru si fratiloru loru, si
noi umblamu cu ochii inchisi, seu mai bine dicendu
dormimu somnulu mortiei, căci mörtea ce ascépta
fratiloru, mörtea este respalat'a celoru ce siedu pre
locu, si eununa bucuriei si fericirii celoru muncitori
si stradalnici. . .

Prin venirea drumulu de feru, carele mâne
poimâne va euprinda in ratiu'a sea si cetatea Brasiovu-
lui, se voru deschide o multime de ramuri de vietia,
parte noue, parte din cele vechi de pâna acum'a,
numai sub alte forme, mai deseversite. Aceste
schimbări le va semti totu poporulu nostru, le va
semti insa in mesura mai mare clas'a poporului
nostru despre care amu vorbitu mai susu, care se
afla pre o trépta asiâ inapoiata. Noi nu sun-
temu pregatiti pentru o vietia noua, care se incepe
de siguru prin venirea drumulu de feru; clasele
sermane ale poporului nostru nici nu viséza despre

objectu nu este preliuiveru, pre cându totu T. P.
103. lit. a. (b) tacsédia sentimentele aduse in cause de
conturbare de possessiune espresu cu 2 fl. 50 cr.
v. a. —

Noi asiâ credemu, ca deliberatele forurilor bi-
sericesci dupa intentiunea legefacatoriului numai sub
T. P. 92 lit. d seu T. P. 103 t. lit. a (b) s'aru
poté cu efeptu supune cu 2 fl. 50 cr. v. a. tacsării
de timbru, căci dupa cum pricepem noi casatori'a,
care are intru toate partile ei constitutive dupa s.
canone bisericesci natura sacramentale, resp. sen-
timentele aduse in privintia acestui misteriu suntu cu
totulu eterogene de acelea pomenite
in T. P. 103 D. etc. si nu s'aru potea cu efeptu
subsumá sub acesta dispositiune positiva. —

Regi'a directiune financiaria provinciale din
Sabiü prin ordinatiunea sea din 7 Augustu nr.
17,739—1872 au supusu toate deliberatele proto-
presbiterali din anulu 1868 incóce tacsării timbrala
si a emisu forte multe mandate de platire la par-
tide, dela care se cere pentru fia-care delibératu
câte 12 fl. v. a.

Contr'a acestoru mandate de platire resp. par-
tide au insinnatu recursu in tempu apertu la Inaltulu
Ministeriu de unde ascépta o drépta si mulcomitóre
otarire. —

Avemu firma sperantia, ca stimatii nostri de-
putati dietali la votarea legii de tacs'e si timbru pro
1873, voru face propunerea de lipsa pentru espli-
carea legii in sensulu legislativei si credemu cumca
voru lucrá pentru usurarea, poporului, care prin esecu-
tiunile cele dese mai ca ingenunchia la pamentu. —

„Mai multi.“

Scaonulu protopresbiteralu alu Agnitei (? R.)
au emisu unu cerculariu la demándarea ven. cons.
arch. prin care se intréba comunele din protopres-
biteratu, ca de care protopresbiteratu voru a se tiené
pre venitoriu. —

Acestu cerculariu au sositu si in Cinco la p.
Ignatiu Mandocea, care in Dominec'a trecuta in 24
Novembre lu au publicatu in biserica si intrebatu
pre ómeni despre parerea loru. —

Membrii sinodulu subjele A. Onitiu si archiv.
se. Moise Branisce, nu consentu cu intrebările puse
de p. Ignatiu Mandocea si credu, ca acum'a sub
dominatiunea constitutionalismului in biserica nostra
dreptu-credinciósa, ori ce felu de afacere si es-

toate acele schimbări ale vietiei economice din Bra-
siovu, si chiaru si de le-aru semti si aru sci sa
mesóre urmările, triste pentru densii, ale unei atari
schimbări, neavendu mijlocele pentru de a intempiná
unu astu-feliu de reu, aru fi siliti sa cada de si-
guru mai eurendu seu mai târdiu jertfa. Precum
negurele intunereculu peru dinaintea radielorú só-
relui, astu-feliu fratiloru voru fi siliti sa se retraga
bietii ómeni sermani ai poporului nostru de aici, si
sa faca locu acelor'a, cari snntu mai cu sciintia de
cátu ei, cari le voru rapí din mâna bucatie'a de
páne, care o mai au, lasându-i peritori de lóme.

Cá sa fiu inse mai bine intielésu, dati-mi voia
a luminá vorbele amintite prin nisce exemple: Cor-
nea de pilda, si alti 50 seu 100 cá elo, cari pâna
in tempulu de facia 'si cástigau pânea loru amara
cá portatori de poveri seu hamali, nu-si voru mai
poté purtá meseri'a loru, fara de a sci carte, fara
de a sci celí si scrie, si socoti, pentru ca se voru
formá insotiri, dupa cum suntu in toate cetátile, in
Sabiü, Clusiu, Tem. Pest'a, Vien'a, societáti cari
voru avea hamalii loru, dela cari se va cere sa ce-
tésca, sa scrie si sa socotésca. Pre lângá acestea
hamalii nostrii, cari 'si pórtá meseri'a loru in starea
primitiva cum a portat'o si mosii si stramosii loru,
nu voru poté concorá de siguru cu hamalii straini,
carii cá ómeni, cari sci sa cetésca si sa scrie si
sa socotésca, se folosescu de mijlocele ce le da cartea,
pentru de a-si inlesni in totu chipulu sarcin'a im-
preunata cu meseri'a loru. Mai departe voru fi de
lipsa o multime de slujitori la drumulu de feru, unde
multi dintre ómenii nostrii sermani si-aru poté cá-
scigá pânea loru. Dara preste totu fratiloru, voru
patí reu pre lângá hamali toti meseriasii nostrii,
de totu feliulu, pentru ca meseriele loru se voru
portá de aci încolo cu alta dibacia, cu alta maie-
stria, asiâ ca si pucinii mesteri, cáti i avemu, voru
fi siliti sa iá lumea in capu, de nu voru ascultá
de glasulu tempului care striga in a i n t e. Strei-
ni'i ne voru omori moralicesce si materialicesce fra-
tiloru, deca nu vomu deschide ochii cu o óra mai
inainte, deca nu ne vomu preingrigi de tempuriu,
si nu vomu cautá sa abatemu primejdi'a dela noi,

pressiune trebuie sa trecu prin organele constitutive
bisericesci care suntu in comun'a nostra comitetulu
si sinodulu parochiale, organele competente, de a se
esprimá si asupr'a acestui cerculariu. —

P. Ignatiu Mandocea dice ca cerculariulu este
adresatu la p e r s ó n ' a - i si nu la comitetulu seu
sinodulu parochiale, diu care causa domni vorbitori
aru fi in mare gresiéla cu parerea dloru. — Acestu
preotu si din incidentulu acest'a aduna poporulu si
sumutia fara nici unu dreptu asupr'a pomenitoru
comni. „Videant consules.“

Muntii apuseni.

13 Novembre.

In impregiurările cele triste ale presintelui con-
templandu si vrendu a aflá sorgintele de unde is-
voresce atât'a reu pentru multu cercat'a nostra na-
tiune, terminulu care se imbaldiesce si pré s'au de-
datu a-lu folosi multi cá pre o armá, cu carea deca
nu reésa cine-va tocmai invingatoriu, celu putienu
cérea a se scuti de responsabilitate, este: ca „vi-
treg'a sórte“ ne pregatesce neajunse si nenorociri.

Sub acesta mantaua intunecósa 'si ascundu
forte multe faptele, resp. pecatele, si sub cuventu,
ca lucrându pentru sine folosescu si binelui comunu
se comitu unele actiuni arbitrari din partea unoru
persóne a caroru consecintie apoi voru sbiciu si
voru neferici viitorimea pro seculi.

Sum silitu a concede ca in unele parti ale pa-
triiei nostre lucrurile nationale si póte si cele bise-
ricesci se gasescu in o astfelu de constelatiune in-
cátu cu greu se póte direge si indreptá; dara ju-
decându pusetiunea româniloru din muntii apuseni,
cari se afla compacti si prea putienu amestecati cu
popóre streine, despre cari s'aru poté presupune ca
se nisuescu a implantá stricaciune in acestu timentu,
si unde de alta parte se afla si o inteligintia nu-
merósa, se nasce intrebarea, ca unde este de a se
cautá radecin'a reului de tocmai in acesti munti —
unde fia-care bradu, — fia-care stánca se póte
privi de o reminiscintia vechia a eroismului, a glo-
riiei si a virtutiei române, — se afla atari barbati
a caroru biografia se oglindéza in cele premise, se
afla atari instrumente vile, cari sub egidea ca suntu
argatii domniloru dela potere 'si remusica consciin-
ti'a si se ducu cá oile la junghiare ori si unde

cu unu cuventu deca nu vomu pricepe si nu vomu
ascultá de glasulu tempului, carele striga tare in a -
i n t e, in a i n t e in toate cugetele si simtirile
tale inainte, in toate lucrurile si intreprinderile tale.

E insa intrebarea, in ce chipu sa ne preingri-
gimu, ce mesuri sa luámu, pentru de a abate reulu,
ce ne amenintia, ce midilóce sa intrebuintiamu, prin
cari sa ne putemu pastrá si asigurá vietia nostra
in viitoriu?

Lumin'a este fratiloru arm'a puternica, cu care
ne putemu luptá improtiv'a tuturoru reiloru care ne
amenintia, si improtiv'a tuturoru vrasmasiloru nostri.
„Luminédia-te si vei fi“ este unu adeveru curescu,
cându ne vomu luminá fratiloru, si ne vomu impo-
dobi cu adeveratele fapte bune, nu are sa ne fia
frica de nimenea, atunci nu va mai fi nimenea ina-
intea nostra. Pentru de a ne luminá inso, trebuie
sa voimu sa ne luminámu. „Voiesce si vei poté“
este altu adeveru curescu. Unde nu-i vointia nu-i
potintia. Sa avemu deci vointia tare, neclatita,
energica pentru de a face sa se implinésca dorintiele
nostre cele bune de a ne luminá. Dara cine sa ne
dea lumin'a, unde o putemu aflá? — Din tempurile
cele mai vechi si pâna in dilele nostre au fostu totu,
deun'a la toate natiunile luminate mai multu pretiuite
dóce asediaminte de lumina: scól'a si biserica'a.
Ele amendóue au chiamarea, fratiloru, sa petrunda
inimelu si sufletelu ómeniloru cu adeveruri datatóre
de vietia. Scól'a este fundamentulu si biserica'a este
zidirea facuta pre acestu fundamentu. Biserica'a are
lipsa de scól'a si scól'a de biserica. Scól'a ajuta si
inaintéza scopurile bisericeii, si biserica'a inca ajuta
si inaintéza si trebuie sa inainteze scopurile scól'e,
deca 'si cunoscu amendóue interesele loru, cari suntu
forte rudite, deca nu totu acelea-si. Amendóue, si
scól'a si biserica'a, suntu si au chiamarea a fi asie-
diaminte de crescere si invetiatur'a, luminea si cul-
tura, amendóue au de scopu de a aretá calea ade-
verata, pre carea mergendu omulu, sa se faca pre
sine si pre fratii sei fericiti. Amendóue prin ur-
mare au de scopu a midiloci si inaintá binele óme-
nirii. . . (Va urmă.)

pasi'a celu crescutu cu prescurile romanesci, le dice a merge si nu judeca ca se compromitu pre sine, si principiele ce le profesădia. Ce e mai multu nu cutădia nici a-si dá espressioni dorintiei de a fi celu putiena neutrali in afaceri de natura compromitiătoare pentru densii. Dara apoi cu tôte acestea sa nu cutedi a le dice ca nu suntu români resoluti si verdi că stejarulu, căci atunci consciint'a loru se aprinde si turbădia. Intr'adeveru deca toti amplotiati de românu aru fi lipsiti de „voia libera“ de a dispune de lucrurile sele si s'aru privi toti numai că nisee midilôce la dispusetiunea straina, apoi cuvintele natiune si biserică aru remané numai nisee termini tehnici, cari viitorimea va dice ca au fostu anghira de care s'au tienuto stramosii nostri si de carea parintii nostri s'au lepadatu. Onôre aceloru ce facu esceptiunea laudabile si prin fapta dovedescu ca de-si pusetiunea li e indoitu mai grea că amplotiiloru, si implinescu chiamarea loru că atari si că români. Biserica si natiunea in sa va fi silita a sterge din cadrele sele pre cei debili cari interpretăza datorintiele loru că amplotiati cu totulu opuse datorintieloru că români, pâna ce prin faptele loru se voru arată deplina curatiti de lepra indiferentismului ascunsu sub masc'a pressiunii posturiloru cu cari suntu investiti, pre cându in fapta pre ei ii apasa numai fapta de a se feri si de a acurâ gratia nepretinsa pentru scopuri personali.

Prin urmare nu va surprinde pre nimenea cându va audi ca amu ajunsu, că unoru amplotiati români de pre aici de unu tempu încôce sa le vina neindemâna a cercetă societătile române si preferu a se terâi prin casele unguresci unde suntu ôspeti de tôte dilele, pre cându casin'a româna, resp. loculu contielegeriloru fratiesci de pâna aci, sub pretestu, ca devinu suspecti, e delasatu si evitatu.

Nu e deci tocmai mirare deca vedemu causele nôstre ca stagnăza atātu pre terenulu politicu cătu si pre celu bisericescu, chiaru si in acestu sanctuaru încerca astfelu de ômeni a aruncă desastru si nici se infioră că pentru interese egoistice si particulari sa nimicăza pentru totu-déun'a viitorulu românu-lui si in ecesi munti cari aru poté fi unu modelu de asilu alu libertătiei si alu ordinei celei mai frumôse.

Voindu a fi in cele urmatore mai indiscretu, me oprescu la orasielulu Cămpeni. Dealtmintrea s'aru poté aduce exemple spre ilustrare si din alte locuri. Cămpeni au o populatiune numerôsa. Aci s'a aflatu si se afla si astadi mai multe isvôre de venitu comunale, asiă încātu românii si-au infintiatu unu fondu scolare, carele trece preste 12,000 fl. v. a. si au edificatu scôla pre deplina corespondiătoare si pâna in anii trecuti au sustienutu scôle normale; dara de cându judele comunalu de aci P. s'au pusu spre a ferici cu intielepciunea sea poporulu din Cămpeni pre alta cale nu pre cea a culturai, nici pre cea a înaintărei pre terenulu scolaru, ci pre aceea carea densulu că architectu o va planui, scôlele normale s'au desfiintiatu, invetiatorii s'au redusu la unulu, si ce este mai tristu — acestu sobolu — lucra in obscuritatea mintiei sele intru a predă scôla confessionala gr. or. din Cămpeni statulu că scôla comunala.

Dupa cum s'au imprasciatu faim'a cându inspectorele reg. de scôle din Aiudu s'au aflatu pre aici, acest'a au fostu obiectulu conversatiunii, — pentru ca vede a nu poté smulge pre fiulu seu de care atât'a-lu dôre din postulu de cancelistu prin alta midilocire decâtu prin acest'a, căci socotesce ca meritulu ce si l'aru castigă inaintea mai mariloru sei aru trece si asup'a fiului.

Edificiulu scolare catulu întâiu, carele pâna in anii trecuti servea tinerimei scolare că paladiu alu muselor, astadi este inchiriatu din partea judelei procopsitu P. la dlu jude reg. L o i t z e l, pre cându copiii umblatori la scôla cari in asiă o comuna mare voru trece preste 200 suntu siliti a se indesă intr'o incapere — ce se intempla cu banii de pre chiria? ! cum se mai manipulăza capitalulu acell'a însemnatu de fondu scolaru? ! despre tôte acestea nimenea pre aici nu are nici o cunoscintia; de aceea deca dlu jude com. P. mai are cătu de de putiena onôre sa binevoiesca in interesulu comunu si alu seu propriu a deslegă acest'a enigma si prin acest'a a radică petr'a, de carea se lovescu asiă multi si totodeodata sa introduca pre cei interesati in acest'a cauza la cunoscerea pura a adeverului iera pre lănga acestea sa ne descopere si caus'a regresului in ceea ce privesce invetiamentulu.

Comitetulu parochialu din comun'a Cămpeni, carele trebeie sa presupunemu ca consta din barbati, cari si cunosc chiamarea loru că atari, ce se atinge de interesarea pentru scôla si invetiamentulu poporulu resp. detorint'a sea de capetenia, vericine din cele premise pôte sa vada ca si-au negles'o. Deci elu merita cu atātu mai multu dispretiu si reprobă, cu cătu scimu ca in aceea corporatiune morala se afla si atari barbati, cari tôte câte se patrădia in detrimentulu invetiamentulu si a binelui comunu, le trecu cu vederea nu din caus'a ne-sciantiei, ci din indiferentismulu de care suntu preocupati.

Unu abusu, o calcare de lege, unu scandalu contr'a „Stat. Org.“ s'au eserciatu din partea acestui comitetu parochiale cu ocaziunea alegerei de invetiatoriu ce s'au intemlatu in septemănilu trecute, la care actu de o însemnatate destulu de ponderôsă dintre mai multi concurenti cari posedeau calificatiunea receruta — dupa cum se scie cu positivitate unulu au fostu gimnasistu abs. si clericu abs. — s'au alesu celu necualificatu, celu mai nechiamatu la acest'a missiune pre cătu de grea si de nobile, pre atātu de afundu taietore in binele si fericirea viitore a poporulu, s'au alesu M. Contesu, carele dupa cum e bine cunoscutu la toti, a fostu din acestu postu demissionatu si carele pre terenulu scolastico-biser., de cându se afla prin Cămpeni nu are altu merit, decâtu ca e ginerele par. protopopu I. P a t i t i a. „Perirea tea din tine Israile.“

Cu dorere trebeie sa constatediu ca amu ajunsu tempulu că acesti munti, cari se puteau privi de o fortăretia neocupavera a româniloru din Ardêlu deca nu le-au succesu antagonistiloru nostri ai cuceri; acum'a prin astu-feliu de ômeni cu astu-feliu de fapte o sa devenimu nimiciti. Dôra acum dupa ce voru vedé, ca faptele loru va sa le pregătăsca dispretiulu tuturor româniloru bine-sembitiori se voru indreptă si se voru reintôrce — sa acceptămu!!...

Unu munténu.

Bugetulu Prussiei pre anulu 1873.

Ministrulu de finantie alu Prussiei, prezentandu camerei deputatoru bugetulu pre anulu 1873, facu o espunere multu mai satisfactore decâtu in anulu 1872. Acest'a espunere se resuma si termina astfelu :

„Reunindu tôte cifrele partiale ce le-amu datu pâna aci, rezultatulu obtienutu e, ca veniturile se voru radică, dupa comptulu ce ve este supusu, la 206,762,643 taleri. Aceste cifre intrecu pre cele din anulu trecut cu 19,643,000 taleri. Cheltuelele ordinare din bugetu sunt de 183,180,970 taleri; cheltuelele extraordinare, pentru amortisarea detoriei, se radica la 7,760,000 taleri. Speru ca nu ve-ti refusă aprobarea bugetulu ce ve prezentămu, si ca ve-ti consimti cu placere la difersele cheltuieli suplementare, astfelu că bogat'a dezvoltare a tierii nôstre sa se intinda in tôte sensurile.“

Intre amenuntele acestei espuneri generale, e de notatu in prim'a linia ca „contributiunea matriculara pentru imperiu va fi asediata pre 1873 cu mai multu de 6 miliône taleri.“

Principalele sorginti de sporirea venituriloru pentru 1872, calculate in cifr'a de 19,643,000 taleri, sunt acestea :

Ministeriulu de comerciu. Veniturile brute, din cele dintăiu trei trimestre ale anulului, dau, in comparatiune cu 1871, unu sporiu de 10,633,000 taleri, de unde trebeie sa se deduca unu adausu de cheltuieli clare se radica la 6,518,098 taleri. Remane unu escedinte curatu de 4,114,902 taleri.

Imposite directe. Sporiulu venituriloru : 931,000 taleri; impositulu asup'a venituriloru contribuie la acestu escedinte cu 455,000 taleri.

Imposite indirecte. Sporiulu curatu e de 1,363,500 taleri.

Administratiunea financiiloru. Veniturile tesaurului dau 1,200,000 taleri, mai multu decâtu in bugetulu trecut.

Detoria publica. In urm'a amortisamentulu, sum'a necesaria pentru servitiulu intereselor detoriei publice e redusa in anulu acest'a cu 879,300 taleri.

Exploatiuni in comptulu statulu. (Banc'a de comerciu maritima, minele si salinele, drumurile de feru, etc.) Aceste diferite administratiuni dau tôte

impreuna unu escedinte de venituri de 6,405,232 taleri. Mai cu sēma veniturile drumuriloru de feru presinta, in comparatiune cu cifrele din anulu trecut, unu escedinte de 5,486,184 taleri, si cheltuiel'a loru unu adausu de 4,780,980 taleri, remanendu sum'a curata de 705,205 taleri.

Cheltuelele extraordinare de 7,760,000 taleri propuse in bugetulu pre 1873, au de scopu o amortisare extraordinaria a detoriei publice. Pre lănga cele-lalte cheltuieli, căror'a ministrulu propune sa li se aplice o parte din escedintele venituriloru, suntu 5½ miliône taleri pentru organizarea cercoriloru si fonduriloru provinciale; 2,245,000 taleri pentru ameliorarea situatiunii functionariloru civili prussiani; 450,000 taleri pentru amelioratiunile agricole; 1,897,000 taleri pentru adaugerea cheltuieliloru universitariu si scolare, cu deosebire 306,000 taleri pentru unversitatea din Kiel, etc.

Trad. „Rom.“ dupa „Coresp. de Berlinu.“

Varietăti.

* * Fapta laudabile si de pietate. Parochulu nostru din Romosu Vasiliu Basaraba inca in anulu 1869 au ascernutu consistoriulu archidiecezanu gr. or. din Sabiu sum'a de 50 fl. pentru edificand'a catedrale pre lănga dechiararea ca din libera voia si evlavlia cătra sânt'a biserică gr. or. va ascerne in totu anulu câte 50 fl. spre acell'a-si scopu cu rogarea, că la servitiulu celu dintăiu ddiescu ce se va tiené in biseric'a catedrale sa se slugiesca unu parastasu pentru odihn'a sufletulu reposatulu seu parinte, preotulu Adamu Basaraba, carele a servitu că preotu 42 de ani si a reposatu in etate de 72 ani.

* * Comodităti din tempuri vechi. In anulu 1234 a durmitu regele Angliei întâiasidata pre unu madratu de paie (Strohsak), mai nainte pre scânduri. In 1246 erau casele cele mai multe acoperite cu paie si in 1400 erau in Angli'a caminurile, cu atātu mai putienu cuptorele inca necunoscute. Pre atunci se incaldiea ômenii pre lănga tegăi de focu. Vinulu se vindea că medicina in apoteca. Carale erau necunoscute. Ômenii de frunte umblau calări pre cai poneodu pre dômnne la spateloru. In 1340 eră contributiunea 30,000 nu de punti sterlingi, ci de saci de lâna. Pre advocati ii onorau (plateau) cu scortisiora si piperiu, pôte ca de aceea socotelile advocatoru si in diu'a de astadi sunt asiă de piparate. In 1343 se ivira cele dintăiu ace cu gamalia, pâna atunci intrebuintiau dômnnele cuie de lemn. In 1344 s'a batutu in Angli'a cea dintăiu moneta. Cei dintăiu ciórapi de matasa i-a purtatu regin'a Elisabet'a in 1561, pre cându regele Franciei incepuse mod'a acest'a întâi'a-sidata in anulu 1517.

* * (Procesulu rachiuriloru vapsite de nemti si vendute că romu in Galati.) Justiti'a. — Celebrulu procesu alu romuriloru false in fine s'au decisu la onorabil'a curte de Focsiani, in favorulu antreprenoriloru N. Mihailescu et compani'a, si contr'a evreului Pineles, care introducea in Galati sute de mii de vedre de rachi vapsitu, sub numele de romu de trestia de zaharu, numai spre alu scuti de tacs'a legala. Acei ce au urmaritu acestu procesu importantu, si aducu aminte ca in tribunalulu de Galati se formase majoritate si minoritate in acest'a cestiune, care costă miliône; majoritatea o representă d. D. Cuculi, juristu dela unversitatea Parisului, iera minoritatea o representă d. Scribanu, juristu dela unversitatea Turinului; majoritatea dá dreptate jidovulu Pineles, iera minoritatea antreprenoriloru români. In fine curtea de Focsiani a taiatu ori-ce indoiela si a decisu ca rachiurile vapsite, nefiindu romu de trestia de zaharu, sa platăsca tacs'a legala. Este de prisosu a mai aminti aici căta dauna au facutu vendiarea acestoru rachiuri vapsite, negociulu nationalu de rachiu indigenu, care eră supusu la tôte tacele, pre cându rachiurile vapsite ale nemtiloru, se vindéu de preste granitie scutite de tace; si apoi se mai dice ca avemu unu ministeriu de comerciu, care protege industri'a nationala! Credemu dara, ca antreprenorii români, voru intentă dia nou procese pentru imensele daune-interese, pre care le au suferitu dela evreulu Pineles, cu acestu procesu indelungatu si costisitoriu. Inse ce lucru misteriosu! Românii nu au potutu câstigă dreptate, pâna cându jidovulu avea parale: dara acum cându au datu falimentu, indata au câscigatu!!

„Gerdistulu Civicu.“